Diari de Girona, 06/12/2020

La Cerdanya d'abans del Tractat dels Pirineus

Un llibre transcriu un manuscrit del 1603 que recull la visió geogràfica de la comarca del segle XVIII i l'econòmica, basada en l'agricultura

La Cerdanya tal com era l´any 1603 ja es pot trobar descrita en un nou llibre on s´ha transcrit íntegrament un manuscrit elaborat aquell mateix any pel mestre d´escola i capellà puigcerdanès Joan Trigall, el qual es conserva a la Biblioteca de Catalunya. El volum recull tant la visió geogràfica de la comarca, poc abans de la distribució territorial que va entrar en vigor amb el Tractat dels Pirineus de 1659, com l´econòmica, on destacaven activitats del sector primari com ara el conreu de blat o les pastures, entre d´altres. L´obra, editada pels historiadors Erola Simon i Lluís Obiols i publicada per Anem Editors, també posa en context l´autor del document original i l´època en què es va fer.

El llibre La Cerdanya de 1603: el Tractat del Comtat de Cerdanya de Joan Trigall conté tot el document d´aquest tractat, del qual també es conserva una còpia del segle XVIII a l´Arxiu Comarcal de la Cerdanya.

Tot i que aquest text es coneix des de principis del segle XX i s´ha utilitzat diverses vegades per explicar com es vivia a la comarca en l´època moderna, mai s´havia editat sencer. Per aquest motiu, els autors del volum consideren que és clau per saber com era el territori de la comarca pirinenca en aquell moment, especialment delicat a causa de les guerres de religió i les constants incursions franceses.

La directora de l´Arxiu Comarcal de la Cerdanya, Erola Simon, que és una de les autores de l´obra, explica que Trigall era una persona molt inquieta i que volia saber si les muntanyes de la zona de la Cerdanya eren les més altes del Pirineu.

Així, al manuscrit que ara recull el llibre s´explica la seva experiència pujant, suposadament al Carlit, un pic de 2.921 metres d´altitud situat a l´Alta Cerdanya, dins el terme d´Angostrina i Vilanova de les Escaldes.

Tot plegat es pot llegir gràcies a la incorporació a l´obra de tres cartes del mateix autor adreçades al jurista i historiador Jeroni Pujades els anys 1610 i 1611.

Simon detalla que Trigall veia l´actual comarca de la Cerdanya com una zona rica i hi escriu sobre els seus conreus, el comerç i les activitats de caça i pesca, entre d´altres.

En aquest sentit, del manuscrit del segle XVII en destaca el fet que el blat era un dels productes que s´exportaven i, en canvi, el vi provenia d´altres territoris.

En l´àmbit ramader, les pastures d´ovelles eren les més habituals i una altra de les activitats principals era la de l´explotació de la fusta, que després es distribuïa a través del riu Segre cap a la plana de Lleida.

La directora de l´Arxiu Comarcal de la Cerdanya també posa en valor l´elevat grau de descripció que fa Trigall de carrers, portes de la muralla i diversos elements de descripció que fa Trigall de carrers, portes de la muralla i diversos elements de Puigcerdà.